

TULOSLASKELMA

	1.1. - 31.12.2011		1.1. - 31.12.2010	
Vakuutusmaksutulo ja lakisääteiset rahoitusosuudet				
Vakuutusmaksutulo	183 698 424,39		180 082 230,06	
Valtion osuus	662 016 770,15		651 410 367,68	
Kansaneläkelaitoksen osuus	<u>12 267 262,66</u>	857 982 457,20	<u>11 637 274,96</u>	843 129 872,70
Sijoitustoiminnan tuotot		15 373 660,76		8 907 841,96
Maksetut korvaukset		-836 309 300,87		-824 181 224,39
Vastuuvelan muutos				
Vakuutusmaksuvastuu	-8 233 594,69		-8 695 904,70	
Korvausvastuu	<u>-5 365 936,48</u>	-13 599 531,17	<u>-6 359 403,83</u>	-15 055 308,53
Liikekulut		-11 315 476,41		-11 668 328,24
Sijoitustoiminnan kulut		-11 467 230,26		-489 951,91
Vakuutustoiminnan tulos		<u>664 579,25</u>		<u>642 901,59</u>
Muut tuotot				
Lomitustoiminnan tuotot		225 310 801,26		209 568 909,45
Muut kulut				
Lomitustoiminnan kulut	-225 265 319,64		-209 494 051,84	
Työturvallisuustoiminnan kulut	<u>-710 060,87</u>	-225 975 380,51	<u>-717 759,20</u>	-210 211 811,04
Tilikauden tulos		<u><u>0,00</u></u>		<u><u>0,00</u></u>

TASE

VASTAAVAA	31.12.2011		31.12.2010	
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Aineettomat oikeudet		2 098 787,83		2 621 234,77
SIJOTUKSET				
Kiinteistösijoitukset				
Kiinteistöosakkeet	25 012 173,35		25 012 173,35	
Muut sijoitukset				
Osakkeet ja osuudet	107 895 297,74		105 808 306,44	
Rahoitusmarkkinavälineet	142 500,00		142 500,00	
Muut lainasaamiset	<u>96 600,00</u>	133 146 571,09	<u>126 563,00</u>	131 089 542,79
SAAMISET				
Vakuutusmaksusaamiset	8 652 325,31		7 850 166,09	
Saaminen valtiolta ja Kelalta	720 827,21		258 449,74	
Muut saamiset	<u>256 913,48</u>	9 630 066,00	<u>486 658,57</u>	8 595 274,40
MUU OMAISUUS				
Aineelliset hyödykkeet				
Koneet ja kalusto	543 798,17		640 602,70	
Muut aineelliset hyödykkeet	105 354,51		105 354,51	
Rahat ja pankkisaamiset	<u>26 422 106,88</u>	27 071 259,56	<u>13 828 343,96</u>	14 574 301,17
SIIRTOSAAMISET				
Korot ja vuokrat	699 751,55		692 255,94	
Muut siirtosaamiset	<u>2 722 308,34</u>	3 422 059,89	<u>3 949 931,19</u>	4 642 187,13
VASTAAVAA YHTEENSÄ		<u>175 368 744,37</u>		<u>161 522 540,26</u>
VASTATTAVAA		31.12.2011		31.12.2010
VASTUUVELKA				
Vakuutusmaksuvastuu	43 970 817,37		35 737 222,68	
Korvausvastuu	<u>102 924 465,14</u>	146 895 282,51	<u>97 558 528,66</u>	133 295 751,34
VELAT				
Ensivakuutustoiminnasta	1 115 288,01		831 356,18	
Velka valtiolle ja Kelalle	4 706 794,38		4 120 607,08	
Muut velat	<u>8 956 684,70</u>	14 778 767,09	<u>8 526 103,82</u>	13 478 067,08
SIIRTOVELAT		<u>13 694 694,77</u>		<u>14 748 721,84</u>
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		<u>175 368 744,37</u>		<u>161 522 540,26</u>

RAHOITUSLASKELMA

	2011	2010
Liiketoiminnan rahavirta		
Saadut vakuutusmaksut	183 215 197,00	179 458 946,19
- jälleenvakuuttajille maksettu osuus	-35 000,00	-35 000,00
Valtion ja Kelan osuus	674 407 842,64	665 002 394,10
Maksetut korvaukset	-835 610 298,89	-828 056 621,31
- jälleenvakuuttajilta saatu osuus	0,00	0,00
Saadut korot	1 247 884,96	1 109 886,77
Saadut osingot	143 027,65	186 159,77
Saadut muut sijoitustulot	2 517 693,95	2 410 349,72
Tulot liiketoiminnan muista tuotoista		
Lomitustoiminnan tulot	225 561 332,80	209 845 958,53
Muut tulot	0,00	0,00
Maksut henkilöstökuluista	0,00	0,00
Muut maksut liiketoiminnan kuluista		
Lomitustoiminnan kulut	-224 643 001,97	-208 871 692,82
Työturvallisuustoiminnan kulut	-707 526,18	-714 059,79
Muut kulut	-12 495 282,34	-12 537 815,68
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	13 601 869,62	7 798 505,48
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista	-20 761,70	-76 829,15
Maksetut välittömät verot	0,00	0,00
Rahavirta ennen satunnaisia eriä	13 581 107,92	7 721 676,33
Liiketoiminnan satunnaisista eristä johtuva rahavirta (netto)	0,00	0,00
Liiketoiminnan rahavirta	13 581 107,92	7 721 676,33
Investointien rahavirta		
Investoinnit sijoituksiin (pl. rahavarat)	-703 799,80	-7 067 640,90
Luovutusvoitot sijoituksista (pl. rahavarat)	0,00	0,00
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden sekä muun omaisuuden investoinnit ja luovutustulot (netto)	-283 545,20	-224 799,15
Investointien rahavirta	-987 345,00	-7 292 440,05
Rahoituksen rahavirta		
Lainojen takaisinmaksut	0,00	0,00
Rahoituksen rahavirta	0,00	0,00
Rahavarojen muutos	12 593 762,92	429 236,28
Rahavarat tilikauden alussa	13 828 343,96	13 399 107,68
Rahavarat tilikauden lopussa	26 422 106,88	13 828 343,96

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

TILINPÄÄTÖKSEN LAADINTAPERIAATTEET

Säädökset

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen tilinpäätöstä laadittaessa noudatetaan maatalousyrittäjän eläkelain (MYEL) kirjanpitoa ja tilinpäätöstä koskevia säännöksiä, sosiaali- ja terveysministeriön (STM) antamia asetuksia, Finanssivalvonnan (Fiva) ohjeita ja määräyksiä sekä voimassa olevaa kirjanpitolakia ja -asetusta.

STM:n asetuksella säädetään Melan tilinpäätöksen laatimista koskevat poikkeukset vakuutusyrityksen tilinpäätöksestä ja konsernitilinpäätöksestä annettuun asetukseen. Vuodelta 2011 laadittavaan Melan tilinpäätökseen sovelletaan STM:n asetusta 24.9.2008/614 vakuutusyrityksen tilinpäätöksestä ja konsernitilinpäätöksestä siihen asetuksilla 8.1.2007/6 ja 2.2.2009/49 Melan tilinpäätöstä koskevin poikkeuksin sekä Fiva:n määräys- ja ohjekokoelma Dnro 9/101/2011.

Konsernitilinpäätös

Melan kokonaan omistamia kiinteistöyhtiöitä koskevat tiedot annetaan taseen liitetietoina eikä konsernitilinpäätöstä laadita. Yhdisteleminen ei ole tarpeen oikean ja riittävän kuvan antamiseksi Melan toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta (KPL 6 luku, 3 § ja Fiva 6/101/2010).

Saamiset

Saamiset esitetään taseessa joko nimellisarvon tai tätä alemman todennäköisen arvon määräisinä.

Epävarmat saamiset on kirjattu nimellisarvoa alempaan todennäköiseen arvoon. Epävarmojen vakuutusmaksusaamisten arvonalennukset, velkajärjestelyssä ja yrityssaneerauksessa anteeksiannetut saatavat sekä vanhentuvat maksut käsitellään luottotappioina, jotka esitetään vakuutusmaksutulon oikaisuna.

MATA- regressisaamiset ja luopumisjärjestelmän eläkkeiden pääoma-arvojen palautussaaamiset on kirjattu todennäköiseen arvoon. Muilta osin saamiset on kirjattu nimellisarvoonsa.

Sijoitukset

Sijoitukset arvostetaan Fiva:n ohjeen mukaisesti joko hankintamenoon tai hankintamenoa alhaisempaan käypään arvoon. Arvostus on suoritettu fifo-periaatteen mukaisesti joko hankintamenoon tai sitä alempaan käypään arvoon.

Jatkuvan kaupankäynnin kohteena olevien sijoitusten markkinahinnan alittaessa niiden hankinta-arvon kirjataan ero arvonalennuksena sijoitustoiminnan kuluihin. Sijoituksista tehtyjen arvonalennusten palautukset kirjataan sijoitustoiminnan tuloksi ja näin pienentävät tehtyjä aliarvostuksia enintään hankintamenoon asti.

Koko juoksuaikansa pidettäväksi tarkoitetut joukkovelkakirjalainat on arvostettu taseessa hankintamenoon, johon on lisätty tai josta on vähennetty nimellisarvon ja hankinta-arvon erotus jaksotettuna korkotuotoiksi tai niiden vähennykseksi.

Sijoitustodistukset arvostetaan hankintamenoon.

Kiinteistösjoitukset on taseessa arvostettu joko hankintahintaan, lisättyinä mahdollisilla aktivoituilla hankinnoilla tai sitä alempaan käypään arvoon. Kiinteistöjen käypinä arvoina käytetään joko ulkopuolisen asiantuntijan arviota tai sisäisellä laskentamenetelmällä suoritettuja arviointeja.

Tilinpäätöksen liike- ja asuinkiinteistöjen käyvät arvot perustuvat ulkopuolisen asiantuntijan vuoden 2010 lopussa suorittamaan arviointiin, mutta asuinkiinteistöjen osalta on huomioitu lisäksi indeksikorotus.

Koy Metsätapiolan osalta huomioidaan käynnissä oleva kiinteistön kehittämisprojekti siten, että käypänä arvona käytetään huhtikuussa 2009 tehdyn arvion arvoa lisättyinä maankäyttö sopimuksen mukaisella vuonna 2010 hankitun tontin hankinta-arvolla ja 31.12.2011 mennessä toteutuneilla rakentamiskustannuksilla.

Toimintokohtaiset liikekulut

Liikekulut ja poistot kirjataan toimintokohtaisesti tuloslaskelman eriin. Korvausten ja työkyvyn ylläpidon hoitamisesta aiheutuneet kulut sisältyvät maksettuihin korvauksiin, sijoitustoiminnasta aiheutuva kuluosuus sijoitustoiminnan kuluihin. Liikekuluina esitetään vakuutusten hoidon ja hallinnon kulut. Lakisääteiset maksut sisältyvät hallintokuluihin. Muissa kuluissa esitetään lomituksen ja työturvallisuuden hoitokulujen osuus.

Poistot kirjataan vuonna 2006 vahvistetun poistosuunnitelman mukaisesti siten, että standardi atk-ohjelmat ja muut pitkävaikutteiset menot poistetaan viiden vuoden tasapoistoin ja koneet ja kalusto 25 %:n menojäännöspoistoina. Yleinen koneiden, laitteiden sekä standardiohjelmien aktivointiraja on 2 000 €. Taidehankinnoista ei tehdä säännönmukaisia poistoja. Lomitusjärjestelmän suunnittelukulut on aktivoitu ja poistetaan vaikutusaikanaan 8 vuoden kuluessa. Poistot aloitetaan kunkin ohjelmaosion valmistumisvuotena.

Henkilökunnan eläkejärjestelyt

Henkilöstön lakisääteinen eläketurva sekä lisäeläketurva (työsuhde alkanut ennen 31.12.2004) on hoidettu Tapiola-yhtiöissä. Eläkevakuutusmaksut on kirjattu tuloslaskelmaan suoriteperusteisesti.

Vastuuelvelaskentaperiaatteet

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen on kirjattava vastuuelvelkana STM:n vahvistamien perusteiden mukaisesti MYEL:n mukainen eläketurvan järjestämisestä johtuvien tulevien menojen peittämiseen tarvittavat varat siihen määrään asti, johon eläkelaitoksen ne tulot, joita ei ole käytettävä muihin tarkoituksiin, riittävät menojen peittämiseen (MYEL 125 §).

Apurahansaajien MYEL- eläketurvan vakuutusmaksuvastuu rahoitetaan apurahansaajien vakuutusmaksuilla ja sijoitustoiminnan tuotoilla vähennettynä kuluilla. Kuluilla tarkoitetaan v. 2011 tilinpäätöksessä korvausmenoja ja kohtuullisia hoitokuluja. Jäljelle jäävä osa tuotoista siirretään vakuutusmaksuvastuuseen.

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain (MATA) mukaisen työvahinkoturvan järjestämisestä aiheutuva vastuu rahoitetaan perusturvaosuudesta, valtion osuudesta ja maatalousyrittäjien vakuutusmaksuosuudesta MATA 15§:n 2 ja 3 momenteissa todettujen rahoitusosuuksien suhteessa. Työvahinkoturvan järjestämisestä johtuvien tulevien menojen peittämiseen tarvittavat varat Melan on kirjattava STM:n vahvistamien perusteiden mukaisesti korvausvastuuna. Siihen on siirrettävä vuosittain määrä, jolla MATA 15§:n 3 momentissa mainittu vakuutettujen osuus eroaa vuotuisesta vakuutusmaksutulosta.

Sen lisäksi, mitä kokonaiskustannusten rahoittamisesta MATA 15§:ssä säädetään, Kansaneläkelaitoksen ja Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen on vuosina 2004-2018 suoritettava perusturvaosuuden osalta ennen vuotta 2004 syntyneen vastuuvajauksen kattamiseksi korvausvastuun täydennysmaksua siten, että täydennysmaksu jakaantuu Kelan ja Melan vastattaviin osuuksiin 15§:n 2 momentissa säädettyjen rahoitusosuuksien suhteessa. Vuonna 2006 uusittujen perusteiden mukaan täydennysmaksu on tasasuuruinen eli 2,5 miljoonaa euroa/v, josta Kelan osuus on 1,9 miljoonaa euroa ja Melan Myel-osuus 0,6 miljoonaa euroa.

Vapaa-ajan tapaturmavakuutusta koskeva vastuuelvelka lasketaan STM:n vahvistamien lasku-perusteiden mukaan.

Lyhenteiden selitykset:

MYEL	Maatalousyrittäjän eläkelaki
SPVEL	Laki maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä
LUEL	Luopumiseläkelaki
LUTUL	Laki maatalousyrittäjien luopumistuesta (1995-2006)
LUTUL	Laki maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta (2007-2014)
LUKL	Laki maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta
MATA	Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaki
MATA-Va	Vapaa-ajan tapaturmavakuutus
MELA-PVRL	Laki sairausvakuutuslain mukaisen omavastuuajan korvaamisesta maatalousyrittäjille
RHV	Ryhmähenkivakuutus
VEKL	Laki valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmevuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta

TUOSLASKELMAN LIITTEET

VAKUUTUSMAKSUTULO JA LAKISÄÄTEISET RAHOITUSOSUUDET

Vakuutusmaksutulo	2011	2010
MYEL-peruseläkevakuutus	163 461 548,78	160 173 293,44
Ryhmähenkivakuutus	920 894,02	1 474 894,15
MATA-Ta- vakuutus	14 659 140,06	13 519 334,81
MATA-Va- vakuutus	<u>4 858 720,78</u>	<u>4 826 802,40</u>
Vakuutusmaksutulo ennen luottotappioita ja jälleenvakuuttajien osuutta	183 900 303,64	179 994 324,80
Luottotappiot vakuutusmaksusaamisista (-)		
MYEL	-151 223,60	113 099,88
RHV	-2 002,22	1 767,52
MATA	<u>-13 653,43</u>	<u>8 037,86</u>
Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta	183 733 424,39	180 117 230,06
Jälleenvakuuttajien osuus (-)	<u>-35 000,00</u>	<u>-35 000,00</u>
Vakuutusmaksutulo	183 698 424,39	180 082 230,06
Valtion osuus x)		
MYEL	529 783 463,23	505 476 142,63
LUEL	43 380 516,90	45 743 288,15
LUKL	0,00	55 901,11
LUTUL	74 397 945,15	86 315 014,90
MATA	11 128 409,28	10 455 052,86
MELA-PVRL	<u>3 326 435,59</u>	<u>3 364 968,03</u>
Valtion osuus	662 016 770,15	651 410 367,68
Kansaneläkelaitoksen osuus	12 267 262,66	11 637 274,96
Vakuutusmaksutulo ja lakisääteiset rahoitusosuudet	<u>857 982 457,20</u>	<u>843 129 872,70</u>

x) ei sisällä lomituksen valtion osuutta

TULOSLASKELMAN LIITTEET

MAKSETUT KORVAUKSET	2011	2010
Eläkkeet		
MYEL peruseläkkeet x)	584 970 980,25	563 230 141,79
MYEL lisäeläkkeet	8 211,93	8 094,00
TyEL, TEL, LEL, TaEL, MEL, VEL, KUEL, KIEL, KELAL peruseläkk.	177 408 740,78	171 385 893,52
TyEL, TEL, LEL, TaEL, MEL, VEL, KUEL, KIEL, KELAL lisäeläkk.	1 772 561,11	1 588 652,57
Palkattomilta ajoilta karttuneet eläkkeet ja VEKL	704 280,62	548 985,41
YEL peruseläkkeet	10 968 926,57	10 295 049,79
YEL lisäeläkkeet	6 119,88	6 035,04
SPVEL	0,00	187 137,54
LUEL	43 380 516,90	45 743 288,15
LUTUL	72 188 202,15	84 037 257,26
MATA	14 887 814,78	14 848 777,20
MATA 15 § 2. mom:n ja 15 a §:n mukainen osuus (-)	-4 178 133,99	10 885 204,24
	902 118 220,98	887 915 739,31
Korvaukset		
LUKL	0,00	55 901,11
MATA	22 019 280,56	22 961 885,25
MELA-PVRL	3 134 445,42	3 171 807,63
RHV	1 795 281,58	1 377 939,41
	26 949 007,56	27 567 533,40
Eläkkeet ja korvaukset	929 067 228,54	915 483 272,71
Muut suoritukset	860 738,20	1 002 490,39
Vastuunjakokorvaukset (-)		
TyEL-LEL-TaEL-MEL	-94 981 300,09	-94 288 668,15
YEL	-10 929 984,75	-10 266 676,22
Palkattomilta ajoilta karttuneet eläkkeet	156 087,22	172 260,29
	-105 755 197,62	-104 383 084,08
VEKL-Valtion korvaus	-12 498,70	-7 663,19
Maksetut korvaukset ennen hoitokuluja ja jv-osuutta	824 160 270,42	812 095 015,83
Korvaustoiminnon hoitokulut	12 116 161,42	12 052 063,10
Työkyvyn ylläpitotoiminnon hoitokulut	32 869,03	34 145,46
Maksetut korvaukset ennen jv-osuutta	836 309 300,87	824 181 224,39
Jälleenvakuuttajien osuus (-)	0,00	0,00
Maksetut korvaukset	836 309 300,87	824 181 224,39

x) sisältää myös MYELin osuuden MATAlle

TULOSLASKELMAN LIITTEET

SIJOITUSTOIMINNAN NETTOTUOTON ERITTELY

	2011	2010
Sijoitustoiminnan tuotot		
Tuotot kiinteistösijoituksista		
Muut tuotot (vuokratuotot)	2 168 362,89	1 893 028,30
Tuotot muista sijoituksista		
Osinkotuotot ja voitto-osuudet	143 027,65	186 159,77
Korkotuotot	1 255 380,57	1 109 951,20
Muut tuotot	<u>360 476,57</u>	<u>553 748,16</u>
	3 927 247,68	3 742 887,43
Arvon alentumisten palautukset	5 169 326,92	0,00
Myyntivoitot	<u>6 277 086,16</u>	<u>5 164 954,53</u>
	15 373 660,76	8 907 841,96
Sijoitustoiminnan kulut		
Kulut kiinteistösijoituksista	903 932,80	815 249,86
Kulut muista sijoituksista	103 448,02	96 281,82
Korkokulut ja muut vieraan pääoman kulut	<u>20 697,04</u>	<u>76 829,54</u>
	1 028 077,86	988 361,22
Sijoitusten arvonalentumiset ja poistot		
Arvon alentumiset	8 874 496,81	-2 000 088,12
Sij.om. suunn.muk.poistot	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
Myyntitappiot	<u>1 216 646,10</u>	<u>1 183 777,48</u>
	11 119 220,77	172 050,58
Sijoitustoiminnan hoitokulut	<u>348 009,49</u>	<u>317 901,33</u>
	11 467 230,26	489 951,91
Sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa	3 906 430,50	8 417 890,05
Sijoitustoiminnan nettotuoton jakautuminen:		
MYEL - toiminta	1 624 888,56	2 561 218,35
MATA -Ta - toiminta	1 865 643,87	4 775 767,00
MATA- Va- toiminta	<u>415 898,07</u>	<u>1 080 904,70</u>
	<u>3 906 430,50</u>	<u>8 417 890,05</u>

TULOSLASKELMAN LIITTEET

LIIEKULUT

Kokonaisliikekulut toiminnoittain

(ei sisällä lomitusta ja työturvallisuutta)

			2011	2010
	Liikemenot	Suunn.mukaiset poistot	Yhteensä	Yhteensä
Maksetut korvaukset	11 994 825,55	154 204,90	12 149 030,45	12 086 208,56
Korvaustoiminnon hoitokulut	11 961 956,52	154 204,90	12 116 161,42	12 052 063,10
Työkyvyn ylläpitotoiminnon hoitokulut	32 869,03	0,00	32 869,03	34 145,46
Liikekulut	11 175 290,13	140 186,28	11 315 476,41	11 668 328,24
Vakuutustoiminnon hoitokulut	5 599 213,69	72 181,02	5 671 394,71	6 192 103,29
Hallinnosta aiheutuvat kulut	5 576 076,44	68 005,26	5 644 081,70	5 476 224,95
Sijoitustoiminnan liikekulut	344 132,00	3 877,49	348 009,49	317 901,33
Kokonaisliikekulut	23 514 247,68	298 268,67	23 812 516,35	24 072 438,13

Tuloslaskelman hallinnon kulujen erittely

		2011	2010
Lakisääteiset maksut			
ETK:n kustannusosuus	716 067,46	836 451,76	
TELK Työeläkeas. muutoksenh.	73 139,33	73 880,78	
Finanssivalvonnan valvontamaksu	8 928,97	9 380,36	# 919 712,90
Muut hallintokulut		-798 135,76	# -919 712,90
Yhteensä		0,00	# 0,00
Tilintarkastajan palkkiot			
Tilintarkastus		46 998,30	60 843,50
Muut palvelut		3 554,70	0,00
		50 553,00	60 843,50

Kokonaisliikekulujen jakautuminen

MYEL- toiminta	15 872 485,00	16 543 196,51
MATA-Ta - toiminta	4 891 835,86	4 335 236,66
MATA-Va - toiminta	1 076 307,11	920 339,24
LUTU - toiminta	1 971 888,38	2 273 665,72
	23 812 516,35	24 072 438,13

Henkilöstökulut (ei sisällä lomitusta ja työturvallisuutta)

Palkat ja palkkiot	7 650 547,92	7 925 822,25
Eläkekulut	1 539 667,74	1 545 085,64
Muut henkilösivukulut	409 161,20	411 316,28
Muut henkilöstökulut	625 282,06	697 755,38
	10 224 658,92	10 579 979,55

Johdon palkat ja palkkiot, eläkesitoumukset, rahalainat ja niiden ehdot sekä vakuudet ja vastuusitoumukset

Palkkiot valtuuskunnan jäsenille ja varajäsenille	30 561,00	26 856,00
Palkkiot hallituksen jäsenille ja varajäsenille	58 653,00	56 085,00
Palkat ja palkkiot toimitusjohtajalle ja hänen sijaiselleen	288 216,00	260 223,00

Toimitusjohtajan eläkeiäksi on sovittu 63 vuotta. Lisäeläketurva on järjestetty Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Tapiolassa.

Luottamustoimessa oleville henkilöille on kustannettu TyEL-järjestelmän vähimmäisehtojen mukainen eläketurva.

Johdolle ei ole annettu rahalainoja, vakuuksia eikä myönnetty muita vastuusitoumuksia.

Henkilöstön keskimääräinen nettohenkilömäärä

Konttorihenkilöstö	152	158
Asiamiehet	34	34

TULOSLASKELMAN LIITTEET

VASTUUVELAN MUUTOKSEN ERITTELY

	31.12.2011	Muutos 2011	31.12.2010	31.12.2009
MYEL-peruseläketurvan vakuutusmaksuvastuu	32 383 277,47	2 237 752,17	30 145 525,30	26 453 926,94
APUR. MYEL-perusturvan vakuutusmaksuvastuu	11 577 894,22	5 995 970,03	5 581 924,19	577 514,86
MYEL-lisäeläketurvan vakuutusmaksuvastuu	9 645,68	-127,51	9 773,19	9 876,18
MYEL-lisäeläketurvan korvausvastuu	37 931,75	-1 595,99	39 527,74	41 142,33
MATA -Ta:n korvausvastuu	84 215 868,77	4 857 826,85	79 358 041,92	74 200 547,36
MATA -Va:n korvausvastuu	18 670 664,62	509 705,62	18 160 959,00	16 957 435,14
	<u>146 895 282,51</u>	<u>13 599 531,17</u>	<u>133 295 751,34</u>	<u>118 240 442,81</u>

	2011	2010
MUUT TUOTOT		
Lomitustoiminnan tuotot		
Kuntien lomituksen käyttökustannusten korvaus	207 885 031,17	191 468 007,09
Kuntien lomituksen hallintokustannusten korvaus	14 133 966,64	14 138 951,44
Melan lomituksen hallintokustannusten korvaus	1 824 000,00	1 819 000,00
Turkistuottajien lomituksen hallintokust.korvaus	181 992,48	182 000,00
Turkistuottajien lomituksen käyttökust.korvaus	1 102 211,54	1 938 000,00
Poronhoitajien sijaisapukustannusten korvaus	183 599,43	22 950,92
	<u>225 310 801,26</u>	<u>209 568 909,45</u>

MUUT KULUT

Lomitustoiminnan kulut

Kuntien lomituksen käyttökustannukset	207 885 031,17	191 468 007,09
Kuntien lomituksen paikallishallintokustannukset	14 133 966,64	14 138 951,44
Turkistuottajien lomituksen hallintokustannukset	181 992,48	182 000,00
Turkistuottajien lomituksen käyttökustannukset	1 102 211,54	1 938 000,00
Poronhoitajien sijaisapukustannukset	183 599,43	22 950,92
Melan lomituksen hoitokulut		
Henkilöstökulut	418 075,17	412 623,35
Atk-kulut	392 190,64	421 134,30
Muut kulut	346 754,90	287 205,72
Poistot	621 497,67	623 179,02
	<u>1 778 518,38</u>	<u>1 744 142,39</u>
	<u>225 265 319,64</u>	<u>209 494 051,84</u>

Työturvallisuustoiminnan kulut

Työturvallisuuden apurahat	253 192,00	237 463,00
Työturvallisuuden hoitokulut	456 868,87	480 296,20
	<u>710 060,87</u>	<u>717 759,20</u>

TASEEN LIITTEET

SIIJOITUKSET

Sijoitusten käypä arvo ja arvostusero

Sijoitukset	31.12.2011	Jäljelläoleva hankintameno	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Kiinteistösijoitukset				
Kiinteistöosakkeet		25 012 173,35	25 012 173,35	48 478 312,23
Muut sijoitukset				
Osakkeet ja osuudet		107 895 297,74	107 895 297,74	115 870 733,60
Rahoitusmarkkinavälineet		142 500,00	142 500,00	142 500,00
Muut lainasaamiset		96 600,00	96 600,00	96 600,00
		<u>133 146 571,09</u>	<u>133 146 571,09</u>	<u>164 588 145,83</u>

Rahoitusmarkkinavälineiden jäljellä oleva hankintameno sisältää korkotuotoiksi tai niiden vähennykseksi jaksotettua nimellisarvon ja hankintahinnan erotusta

0,00
133 146 571,09

Arvostusero (käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus) 31 441 574,74

Sijoitukset	31.12.2010	Jäljelläoleva hankintameno	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Kiinteistösijoitukset				
Kiinteistöosakkeet		25 012 173,35	25 012 173,35	36 522 732,15
Muut sijoitukset				
Osakkeet ja osuudet		105 808 306,44	105 808 306,44	123 151 026,51
Rahoitusmarkkinavälineet		142 500,00	142 500,00	142 500,00
Muut lainasaamiset		126 563,00	126 563,00	126 563,00
		<u>131 089 542,79</u>	<u>131 089 542,79</u>	<u>159 942 821,66</u>

Rahoitusmarkkinavälineiden jäljellä oleva hankintameno sisältää korkotuotoiksi tai niiden vähennykseksi jaksotettua nimellisarvon ja hankintahinnan erotusta

0,00
131 089 542,79

Arvostusero (käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus) 28 853 278,87

TASEEN LIITTEET

Kiinteistösijoitukset

Kiinteistösijoitusten muutokset		Kiinteistöosakkeet
Hankintameno	1.1.2010	16 676 195,25
Lisäykset		8 405 978,10
Vähennykset		-70 000,00
Hankintameno	31.12.2010	<u>25 012 173,35</u>
Hankintameno	1.1.2011	25 012 173,35
Lisäykset		0,00
Vähennykset		0,00
Hankintameno	31.12.2011	<u>25 012 173,35</u>

2011

Omassa käytössä olevat kiinteistöosakkeet

Jäljellä oleva hankintameno	0,00
Kirjanpitoarvo	0,00
Käypä arvo	0,00

Kiinteistö- ja asunto-osakkeet

	Omistusosuus	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Kiinteistö Oy Espoon Finnbo	100,0 %	1 750 000,00	1 750 000,00
Kiinteistö Oy Kauniaisten Asematie 13	100,0 %	2 350 000,00	2 350 000,00
Kiinteistö Oy Metsätapiola	51,0 %	14 040 686,79	32 650 512,23
Kiinteistö Oy Tietäjäntie 11	100,0 %	930 000,00	930 000,00
Kiinteistö Oy Hopia-avain	100,0 %	1 835 582,37	1 850 000,00
Kiinteistö Oy Kurunhelmi	60,0 %	757 200,00	757 200,00
Asunto Oy Kauniaisten Läntinen Koulupolku 2	100,0 %	1 235 667,92	3 379 200,00
Asunto Oy Otatornit	29,6 %	1 235 290,95	3 590 400,00
Asunto Oy Kittilän Kätkäläinen	23,0 %	416 090,20	721 000,00
Vierumäki Golf Garden Oy rak.nro 143		461 655,12	500 000,00
		<u>25 012 173,35</u>	<u>48 478 312,23</u>

Muut sijoitukset

Osakkeet ja osuudet	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Pörssiyhtiöt	1 252 010,03	1 331 246,50
Muut kuin pörssiyhtiöt yhteensä	3 889 512,23	3 889 955,39
Sijoitusrahasto-osuudet yhteensä	102 753 775,48	110 649 531,71
Osakkeet ja osuudet yhteensä	<u>107 895 297,74</u>	<u>115 870 733,60</u>

Muut lainasaamiset

Lainasaamiset vakuuden mukaan jaoteltuna

Muut lainasaamiset

Pankkitakaus

2011

2010

96 600,00

126 563,00

TASEEN LIITTEET

AINEETTOMIEN JA AINEELLISTEN HYÖDYKKEIDEN MUUTOKSET

	Aineettomat hyödykkeet	Aineelliset hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2011	5 425 518,61	2 341 565,92	7 767 084,53
Edellisenä vuonna loppuun poistetut	-4 313,49	0,00	-4 313,49
Lisäykset	223 270,59	100 357,97	323 628,56
Vähennykset	0,00	-69 759,90	-69 759,90
Hankintameno 31.12.2011	5 644 475,71	2 372 163,99	8 016 639,70
Kertyneet poistot 1.1.2011	-2 804 283,84	-1 595 608,71	-4 399 892,55
Edellisenä vuonna loppuun poistetut	4 313,49	0,00	4 313,49
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	56 608,68	56 608,68
Tilikauden poistot	-745 717,53	-184 011,28	-929 728,81
Kertyneet poistot 31.12.2011	-3 545 687,88	-1 723 011,31	-5 268 699,19
Kirjanpitoarvo 31.12.2011	2 098 787,83	649 152,68	2 747 940,51

Hankinnat/poistot toiminnoittain

	Kirjanpitoarvo 1.1.2011	Lisäys/Vähennys netto	Poisto	Kirjanpitoarvo 31.12.2011
Lomitus				
Atk-järjestelmä	2 366 410,62	0,00	619 244,17	1 747 166,45
Hallinto	131 770,40	0,00	2 253,50	129 516,90
	2 498 181,02	0,00	621 497,67	1 876 683,35
Työturvallisuus	19 366,85	0,00	2 534,69	16 832,16
Sijoitukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Muu toiminta	849 644,11	310 477,34	305 696,45	854 425,00
	3 367 191,98	310 477,34	929 728,81	2 747 940,51

VASTUUT

Sijoitussitoumukset

Sijoitussitoumuksista jäljellä oleva maksamaton osuus	31.12.2011
Essedel Russia Opportunity Fund Ky	698 265,40
MedTECH Rahasto Ky	945 000,00
VNT Management Oy / Power Fund II Ky	397 280,98
Selected Mezzanine Funds I Ky	500 000,00
Selected Private equity Ky	497 404,11

Leasingvuokravastuut

Vuonna 2012 maksettavat	26 361,16
Myöhemmin maksettavat	8 469,78
Yhteensä	34 830,94

TASEEN LIITTEET

SAAMINEN VALTIOLTA JA KELALTA / VELKA VALTIOLLE JA KELALLE

Saaminen (+) /Velka (-)

SAAMINEN VALTIOLTA /VELKA VALTIOLLE	2011	2010
MYEL 135 §	-1 916 536,77	-1 723 857,37
LUEL 22 §	-19 483,10	-56 711,85
LUTUL 38 §	-702 054,85	-784 985,08
LUKL 35 §	0,00	5 901,11
MATA 16 §	-671 590,72	-644 947,14
PVRL 10 §	-143 564,39	5 168,03
	-3 453 229,83	-3 199 432,30
SAAMINEN KELALTA/VELKA KELALLE		
MATA 16 §	-532 737,34	-662 725,04
	-3 985 967,17	-3 862 157,34

SIIRTOVELAT	2011	2010
Valtionosuusennakko (MMM)	-9 025 000,00	-9 900 000,02
Muut siirtovelat	-4 443 377,42	-4 361 245,72
	-13 468 377,42	-14 261 245,74

SAAMINEN/VELKA VASTUUNJAOSTA

Siirtosaaminen (+) / Siirtovelka (-)

YEL-eläkkeet	-226 317,35	-487 476,10
TyEL-, TEL-, LEL-, TaEL-, MEL-, KELAL-, VEL-, KUEL- ja KIEL- eläkkeet	1 873 704,43	3 152 560,01
Palkattomilta ajoilta karttuneet eläkkeet	47 308,80	33 943,84
	1 694 695,88	2 699 027,75

OMISTUKSET MUISSA YRITYKSISSÄ

	osuus %	Oma pääoma 31.12.2011	Tilikauden voitto/ tappio eur
Melan kokonaan omistamat:			
Kiinteistö Oy Espoon Finnbo, Espoo	100	1 686 135,97	-9 000,68
Kiinteistö Oy Kauniaisten Asematie 13, Kauniainen	100	2 348 122,91	480,65
Kiinteistö Oy Tietäjäntie 11, Espoo	100	620 240,33	2 369,81
Asunto Oy Kauniaisten Läntinen Koulupolku 2, Kauniainen	100	1 176 311,01	-445,08
Kiinteistö Oy Hopia-avain, Helsinki	100	1 025 711,16	804,42
Melan osittain omistamat:			
Kiinteistö Oy Kurunhelmi, Kuru	60,0	1 240 388,13	-5 381,27
Kiinteistö Oy Metsätapiola, Espoo	51,0	22 865 332,88	154,36
Asunto Oy Otatornit, Espoo	29,6	1 376 095,94 x)	2 202,53 x)
Asunto Oy Kittilän Kätäkäläinen, Kittilä	23,0	1 452 503,15 x)	-9 477,61 x)

x) Vuoden 2010 tilinpäätöslukuja

TUNNUSLUVUT

Melan taloudellista kehitystä ja vakuutustoimintaa kuvaavat tunnusluvut

Luvut eivät sisällä lomitusta

	2011	2010	2009	2008	2007
	milj. e	milj. e	milj. e	milj. e	milj. e
Vakuutusmaksutulo	183,7	180,0	167,7	156,6	157,6
Valtion osuus	662,0	651,4	652,2	624,3	597,8
Kansaneläkelaitoksen osuus	12,3	11,6	11,9	17,1	12,3
Maksetut eläkkeet ja korvaukset	-929,9	-916,5	-915,7	-869,9	-844,8
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvo	-5,2	15,3	22,5	-18,1	4,5
tuotto sitoutuneelle pääomalle, %	-3,0 %	11,7 %	17,4 %	-12,0 %	2,9 %
Sijoitustoiminnan tulos käyvin arvo	-10,6	10,4	18,1	-23,5	-0,8
Liikevaihto	873,4	851,9	837,9	805,4	777,9
Kokonaisliikekulut	-23,8	-24,1	-25,2	-24,1	-22,8
% liikevaihdosta	2,7 %	2,8 %	3,0 %	3,0 %	2,9 %
MYEL-liikekulut % MYEL- työtulosummasta	1,1 %	1,2 %	1,2 %	1,3 %	1,2 %
Vastuuvelka	146,9	133,3	118,2	108,5	116,5
Eläkevarat	178,3	162,1	140,3	121,7	135,0
MYEL-työtulosumma	1 432,6	1 440,2	1 401,6	1 318,1	1 308,4
	hlöä	hlöä	hlöä	hlöä	hlöä
MYEL-vakuutettuja 31.12.	78 459	80 897	82 906	84 063	86 549
MATA-vakuutettuja 31.12.	96 643	98 515	100 313	100 691	102 644
Eläkkeen- ja korvauksensaajia 31.12.	146 928	151 805	157 158	162 095	166 603

Tunnuslukujen laskentakaavat ja tunnuslukujen sisältö 31.12.2011

Vakuutusmaksutulo

MYEL- ja MATA- vakuutusmaksutulot suoriteperusteisesti ennen luottotappion ja jälleenvakuuttajien osuuden vähentämistä

Valtion osuus

Melan saamat valtionosuudet MYEL-järjestelmän ja luopumisjärjestelmien kustannuksista

Kansaneläkelaitoksen osuus

Kansaneläkelaitoksen suorittama osuus tapaturmajärjestelmän kustannuksista

Maksetut eläkkeet ja korvaukset

Eläkkeensaajille maksetut eläkkeet ja korvaukset ennen vastuunjakokorvauksen vähentämistä

Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvo

Sijoitusten nettotuotto käyvin arvo on raportointikauden lopun ja alun markkina-arvojen muutos +/- kassavirta kauden aikana

Tuotto sitoutuneelle pääomalle lasketaan TWR (time weighted return) -kaavaa käyttäen.

Tuoton päivänoteeraus = (Muutos - Kassavirta) / (Edellisen päivän markkina-arvo)*100

Muutos = Nykyinen markkina-arvo - edellisen päivän markkina-arvo

Kassavirta = ostot - myynnit - tuotot + kulut

Tuotto pidemmälle aikavälille lasketaan ketjuttamalla:

$$\text{Tuotto} = ((1+\text{tuotto}_1) * (1+\text{tuotto}_2) * \dots * (1+\text{tuotto}_n) - 1) * 100$$

Sijoitustoiminnan tulos käyvin arvoin

Sijoitustoiminnan tulos käyvin arvoin on sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin - vastuuvelan tuottovaatimus

Liikevaihto

Liikevaihto = vakuutusmaksutulo ennen vakuutusmaksusaamisten luottotappioita ja jälleenvakuuttajien osuutta + valtion osuus + Kansaneläkelaitoksen osuus + sijoitustoiminnan tuotot tuloslaskelman mukaan

Kokonaisliikekulut

Toimintokohtaiset liikekulut yhteensä (eivät sisällä lomitusta ja työturvallisuutta)

Vastuuelka

Taseen vastuuelka

Eläkevarat

Eläkevarat = Melan vastuuelka per 31.12.2011 + sijoitusten kirjanpitoarvon ja käyvän arvon erotus

MYEL - työtulosumma

Vakuutuskannasta per 31.12.2011 laskettu MYEL- työtulosumma koko vuodelle

RISKIENHALLINTA

Riskienhallinnan yleiset periaatteet

Riskienhallinta kattaa kaikki Melan tehtäväalueet. Melan riskienhallinnan tavoitteena osana sisäistä valvontaa on taata toiminnan häiriöttömyys, jatkuvuus ja taloudellisuus ehkäisemällä tunnistettujen riskien toteutumista ja minimoimalla niistä aiheutuvat menetykset. Toisaalta riskienhallinnan avulla voidaan myös tunnistaa mahdollisuuksia. Riskienhallintatyön perustana on Melan toiminta-ajatus, toimintaympäristön analyysi ja strategiset tavoitteet.

Olennaista on pyrkiä kohdistamaan riskienhallinnan resurssit kustannustehokkaasti, mikä edellyttää toiminnan avainriskien hahmottamista. Tässä prosessissa on arvioitava riskien vaikutusten merkittävyys ja toteutumisen todennäköisyys, jotta voidaan kehittää niiden hallintaan asianmukaiset toimintaperiaatteet ja menettelyt.

Julkista tehtävää hoitavana eläkelaitoksena Melan riskienhallintapolitiikka on lähtökohtaisesti riskejä karttavaa. Tavoite on riskien tunnistaminen, harkittu hallinta ja mahdollinen riskien pienentäminen tai poistaminen.

Riskienhallinnan vastuu ja valvonta

Melan hallitus huolehtii eläkelaitoksen toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävästä sisäisestä valvonnasta ja riittävästä riskienhallintajärjestelmästä (MYEL 119 §). Hallitus hyväksyy vuosittain Melan koko toiminnan kattavan riskienhallintasuunnitelman, jossa määritellään eri toimintojen riskienhallinnan tavoitteet, riskinoton rajat, vastuut, mittarit ja valvontaperiaatteet.

Lisäksi Melan hallitus on hyväksynyt sisäisen valvonnan periaatteet, joiden noudattaminen toteuttaa osaltaan myös riskienhallintaa Melassa.

Riskienhallinnan organisointi

Riskienhallinnan järjestämisestä Melassa hallituksen delegoimana vastaa toimitusjohtaja apunaan johtoryhmä. Melan johtoryhmä kiinnittää erityistä huomiota riskienhallinnan valvontaan eli siihen, että suunnitelmissa esitetyt toimet riskien hallitsemiseksi käytännössä toteutetaan tarkkailemalla asetettujen mittareiden tuloksia eli riskien pysymistä hyväksyttävissä rajoissa sekä riskienhallintaprosessin etenemistä ja toimivuutta. Melan turvaryhmän tehtävänä on muun muassa toimia riskienhallintatyötä tukevana foorumina. Riskienhallintaprosessin käytännön kehittämis- ja koordinoitavuus kuuluu toimitusjohtajan alaisuudessa työskentelevälle lakiasianpäällikölle.

Kukin yksikkö vastaa oman toimintansa riskien hallinnasta. Vuosittaisen toimintasuunnittelun yhteydessä yksiköt laativat yksikkökohtaiset riskienhallintasuunnitelmat.

Seuranta ja valvonta

Yksiköt seuraavat riskienhallintasuunnitelmiansa toteutumista asetettujen mittareiden avulla.

Sisäinen tarkastus käyttää hyväksi Melassa suoritettujen riskikartoitusten tuloksia tarkastuskohteiden valinnassa, tarkastaa myös riskienhallintatoimintoa ja antaa pyydettyä riskienhallintaa koskevia asiantuntijalausuntoja.

Raportointi

Hallitukselle raportoidaan riskienhallinnan kokonaistilanteesta sekä olennaisista havainnoista kalenterivuodelta. Hallitukseen tuodaan sijoitusriskiraportit neljännesvuosittain sekä erikseen muut mahdolliset olennaiset riskihavainnot vuoden aikana.

Yksiköiden olennaisista riskihavainnoista raportoidaan neljännesvuosittain johtoryhmälle.

Vakuutusteknisen vastuuvelan riskit ja riskienhallinta

Riskien määrittely ja riskienhallintastrategiat

STM:n vahvistamien perusteiden mukaisesti maatalousyrittäjien MYEL-perusturvan vakuutusmaksuvastuuseen siirretään tilinpäätöksessä se osa Melan tuotoista, jota ei ole käytetty Melan muiden kulujen peittämiseen. Maatalousyrittäjien MYEL on siten puhtaasti jakojärjestelmä ja vastuuvetäjä luonteeltaan lähinnä maksuvalmiutta varmistava puskurirahasto. Sen määrän vähäisyydestä johtuen maksuvalmiusriski kohdistuu pääosin vuotuisen vakuutusmaksutulon ja valtionosuuden arviointiin.

Apurahansaajien MYEL-perusturvan mukaiset rahavirrat on pidettävä erillään maatalousyrittäjien vastaavista ja siksi apurahansaajien MYEL-perusturvan vakuutusmaksuvastuu muodostuu apurahansaajien tulojen ja menojen erotuksena STM:n vahvistamien perusteiden mukaisesti. Valtio osallistuu apurahansaajien eläketurvan rahoitukseen, jos apurahansaajien vakuutusmaksuvastuu tulevaisuudessa menee negatiiviseksi.

MYEL-lisäturvaliikkeen pienuudesta johtuen siihen ei liity olennaista riskiä. Valtio osallistuu lisäturvan mukaisten eläkkeiden maksuun siltä osin kuin vastuuvetäjä ja sille saatu sijoitusten tuotto ei riitä.

MATA:n mukaisen lakisääteisen työvahinkoturvan järjestämisestä aiheutuva kustannus rahoitetaan perusturvaosuudella (Kela ja MYEL), valtion osuudella ja maatalousyrittäjien vakuutusmaksuosuudella. Perusturvan rahoittajat eivät osallistuneet pysyvien korvausten rahastointiin ennen vuotta 2004, ja tästä johtuen ne maksavat siirtymävaiheen 2004–2018 aikana erillistä täydennysmaksua syntyneen vastuuvajauksen kattamiseksi. Sekä täydennysmaksu että todellinen korvausvastuu määrätään STM:n vahvistamien perusteiden nojalla. Siirtymävaiheen jälkeen työajan MATA on täysin rahastoiva järjestelmä pysyvien korvausten osalta. MATA 15 § 3 momentin mukaisen vakuutettujen kustannusosuuden ja vuotuisen vakuutusmaksutulon erotusta seurataan tasoitusvastuulla, joka kontrolloi samalla vakuutusmaksutason oikeellisuutta. STM vahvistaa laskuperusteet myös vakuutusmaksun osalta.

Vapaaehtoisen vapaa-ajan tapaturmavakuutuksen rahoittavat vakuutetut vakuutusmaksulla, jonka tason STM hyväksyy. Vapaaehtoisessa vapaa-ajan vakuutuksessa riski vakuutuskannan äkilliseen pudotukseen on olemassa, joten vastuun määrän on oltava oikein mitoitettu, että jo sattuneiden vahinkojen vastaiset korvaukset pystytään maksamaan. Vapaa-ajan vakuutuksen korvausvastuussa käytetään samaa pääomitusmallia kuin lakisääteisessä työajan tapaturmavakuutuksessa. STM hyväksyy myös vapaa-ajan vakuutuksen korvausvastuun laskuperusteet.

Riskienhallintaprosessit

Vakuutusmaksun, hoitokulun ja vakuutusteknisten vastuiden laskuperusteet vahvistetaan STM:ssä kaikkien Melan harjoittamien vakuutusliikkeiden osalta. Luottotappioriski ei ole olennainen, mutta sitä seurataan jatkuvasti. Lakisääteisyystä johtuen Mela ei voi tehdä vastuuvallintaa eläke- ja tapaturmavakuutuksessa.

Maatalousyrittäjän eläkelain täytäntöönpanosta annetun valtioneuvoston asetuksen (MYEA) 5 §:n mukaisesti valtiosuus vahvistetaan vuoden aikana kolme kertaa: edellisen vuoden marraskuussa vahvistetaan ennakkoerät koko seuraavalle vuodelle, kesäkuussa tarkistetaan ennakkoerät kuluvan vuoden jälkimmäiselle puoliskolle (samalla kun vahvistetaan edellisen vuoden lopullinen valtiosuus) ja marraskuussa tarkistetaan joulukuulta suoritettava ennakkoerä. Valtiosuusselvitykset pohjautuvat tarkkoihin seurantamalleihin, jotka nojaavat tuoreimpaan mahdolliseen tilastotietoon ja joissa huomioidaan jo tiedossa olevat laki-, atk-, ym. muutokset.

Vapaa-ajan MATA-liikkeessä on isoja vahinkoja vastaan turvauduttu yksittäisyli vahinkojälleenvakuutuksella (Excess of Loss). Jälleenvakuutuksen kate on se osa vahinkomenosta, joka ylittää 500 000 euroa jälleenvakuuttajan enimmäisvastuun ollessa 1 000 000 euroa lopullista yhtä vahinkoa kohti. Vapaa-ajan MATA:n vuotuisen tuloksen heilahteluun varaudutaan tasoitusvastuulla, jolla on riskiteoreettisesti määrätty ala- ja yläraja.

Vakuutusmatemaattiset oletukset

MYEL-perusturvan mukaisessa vakuutusliikkeessä seurataan TyEL:n perustekorkoa, mikä määrätään puolivuositain. MYEL-lisäturvan perustekorko on 4,25 %. Työajan ja vapaa-ajan MATA-vakuutuksissa perustekorko on 3,5 %.

MYEL-vakuutettujen ja -eläkkeiden seurantamalleissa käytetään kuolevuusperustetta, joka on määritelty MYEL-vakuutettujen ja -eläkkeensaajien tietojen pohjalta. MATA-vakuutuksissa käytetään myös MYEL:n kuolevuusperustetta, mutta MATA:n mukaisten pysyvien korvausten pääomituksessa käytetään yleisen tapaturmavakuutuksen kuolevuusperustetta ja sen mukaisia pääoma-arvokertoimia. TVL on päivittänyt näitä kertoimia uuden kuolevuusperusteen mukaisiksi vuonna 2011. Uudet kertoimet otetaan käyttöön Melassa uuden korvaussovelluksen käyttöönoton yhteydessä vuonna 2012 ja niiden arvioidaan korottavan rahoitettavaa kokonaiskustannusta n. 6-9 miljoonaa euroa.

Määrällisiä tietoja vakuutusteknisestä vastuuvälästä

Vakuutusteknisen vastuuvälän määrätiedot vakuutusliikkeittäin sekä vakuutustoimintaa kuvaavat tunnusluvut löytyvät tilinpäätöksen liitetiedoista. Vapaa-ajan MATA-vakuutuksen tasoitusvastuun määrä, tavoitevyöhykkeen ala- ja yläraja sekä niiden kehitys kymmenen vuoden ajalta löytyvät myös tilinpäätösaineistosta.

Sijoitusriskien hallinta

Riskien määrittely ja riskienhallintastrategiat

Sijoitustoiminnan merkitys on suhteellisesti pienempi kuin työeläkejärjestelmässä yleensä. Melan sijoitusomaisuuteen kohdistuu markkina-, korko- ja likviditeettiriski, joista Melan toiminnan rahoituksesta johtuen merkittävin on likviditeettiriski. Tämä on otettu sijoitustoiminnassa huomioon sijoittamalla varallisuutta helposti rahaksi muutettaviin kohteisiin sekä laatimalla pitkäaikaista likviditeettiennustetta.

Sijoituspolitiikka, sen muutokset samoin kuin sijoitustoiminnan yksityiskohtaiset tavoitteet on kuvattu vuosittain laadittavassa sijoitussuunnitelmassa.

Riskienhallintaprosessit

Hallitus vahvistaa vuosittain sijoitussuunnitelman ja laitosta koskevan yleisen riskienhallintasuunnitelman. Riskienhallintasuunnitelmassa kuvataan sijoitustoimintaan liittyviä yleisiä sisäiseen valvontaan liittyviä periaatteita ja näitä periaatteita tarkennetaan sijoitussuunnitelmassa. Sijoitussuunnitelman toteutumista seurataan vähintään neljännesvuosittain sekä hallituksen työvaliokunnassa että hallituksessa. Sijoitusriskien valvonnasta ja raportoinnista vastaa talousyksikkö.

Merkittävä osa Melan sijoitusomaisuudesta on ulkopuolisten omaisuudenhoitajien hallussa. Yhden omaisuudenhoitajan hallinnoiman salkun suuruus on rajoitettu 30 %:iin keskimääräisestä vastuuvellan bruttomäärästä. Keskinäisissä sopimuksissa on rajoitettu salkunhoitajan valtuuksia allokaation suhteen. Salkunhoitajia valvotaan vähintään kuukausitasoisen raportoinnin avulla sekä tapaamalla vastuuhenkilöitä säännöllisesti. Salkunhoitajina käytetään vain hyvämaineisia ja yleisesti tunnettuja toimijoita.

Melan toimeenpanemassa erillislainsäädännössä on säädetty kussakin tapauksessa erikseen sijoitusten minimituottovaatimus:

- MYEL-peruseläkevakuutukselle perustekorko (1.1.2011 alk. 4,5 % ja 1.7.2011 alk. 4,75 %)
- MYEL-lisäeläkevakuutukselle perustekorko on 4,25 %
- MATA-vastuuvelalle perustekorko on 3,5 %

Vuodesta 2008 lähtien otettiin käyttöön VaR ja stressitestausta-seuranta. Tämän avulla pystytään paremmin arvioimaan sijoitustoiminnan enimmäistappioriskejä sekä markkinoiden muutosten vaikutusta sijoitusomaisuuteen.

Määrällisiä tietoja sijoituskannan riskirakenteesta

Sijoitukset ja niiden tuotot on kuvattu aiemmin liitetiedoissa ja tunnusluvuissa.

Sijoitusten osuudet lajeittain keskimäärin vuoden 2011 lopun tilanteesta. Luvuissa eivät ole mukana omien toimitilojen hallintaan oikeuttavat Kiinteistö Oy Metsätapiolan osakkeet.

Sijoituslaji	Sitoutunut pääoma (milj. e)	Osuus %	Tuotto % / v
	31.12.2011		
Lainat	0,1	0,1	0,0
Joukkovelkakirjalainat	57,2	41,1	1,1
Markkinaraha	11,8	8,5	5,5
Korkosijoitukset yhteensä	69,1	49,7	1,7
Osakkeet ja osuudet	46,1	33,1	-19,5
Kiinteistöt	24,0	17,2	4,7
Kaikki	139,2	100,0	-3,0

Sijoitukset (markkina-arvoin 31.12.2011) osakkeisiin ja osuuksiin jakautuvat maantieteellisesti siten, että 26,1 % on sijoitettu Suomeen, 42,4 % muuhun Eurooppaan ja 31,5 % muuhun maailmaan.

Kiinteistöinvestiitit (markkina-arvoin 31.12.2011) jakautuvat toimistokiinteistöihin 59,2 % (5 kohdetta), asuinkiinteistöihin 29,1 % (2 kohdetta) ja muihin kiinteistökohteisiin 8,3 % (3 kohdetta) sekä kiinteistörahastot 3,4 %. Kohteet sijaitsevat pääosin pääkaupunkiseudulla.

Operatiiviset riskit

Riskien määrittely ja riskienhallintastrategiat

Riskienhallinta on osa jokaisen yksikön työtä. Vuosittaisen toiminnansuunnittelun yhteydessä ne

ottavat kantaa olennaisiin toimintaansa liittyviin riskeihin sekä niiden ennaltaehkäisy- ja hallintatoimenpiteisiin laatimalla riskianalyysin pohjalta erillisen yksikkökohtaisen riskienhallintasuunnitelman. Näistä yksittäisistä riskienhallintasuunnitelmista koostetaan koko Melan kattava riskienhallintasuunnitelma.

Riskienhallintaprosessit

Riskienhallintaprosessien työvälineinä toimivat mm. Melan työ- ja käsittelyjärjestys, taloushallinnon työjärjestys ja sen nojalla annetut erilliset ohjeet, salassapito-ohjeet, tietoturvaohjeistus, suojeluohjeet sekä valmiussuunnitelma.

Operatiivisia riskejä hallitaan jatkuvalla kouluttautumisella ja seuraajasuunnittelulla, oikealla organisoitumisella ja tietojenkäsittelyjärjestelmiin rakennetuilla ennalta ehkäisevillä kontrolleilla, joiden avulla pyritään rajoittamaan epäsuotavien tapahtumien todennäköisyyttä. Esimiesvalvonnan, täsmäytysten ja otostarkastusten avulla toteutetaan käsittelyn ja sovellusten jatkuvaa laadunvalvontaa. Sisäisen valvonnan keinoin varmistetaan, että toiminta on lakien, määräysten ja ohjeiden sekä toiminnan taloudellisuudelle ja tehokkuudelle asetettujen tavoitteiden mukaista. Omaisuus- ja vahinkoriskit kartoitetaan vuosittain ja olennaiset riskit on vakuutettu.

Kuvaus olennaisista operatiivisista riskeistä

Operatiiviset riskit liittyvät sekä sisäiseen että ulkoiseen toimintaympäristöön. Melan on huomioitava jatkuvasti muun muassa vakuutettujen toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset sekä toimintalueittensa uudistuva lainsäädäntö. Melan kaikki toiminnot ovat suuresti riippuvaisia atk-sovelluksista, eri rekistereistä ja niissä olevista tiedoista. Merkittävän operatiivisen riskin muodostaa myös suuri volyyymi maksuliikenteessä.

Espoossa 2. päivänä maaliskuuta 2012

Juha Marttila
puheenjohtaja

Hannu Uusitalo
varapuheenjohtaja

Holger Falck

Heimo Hanhilahti

Pentti Leppäaho

Jarmo Mäntyharju

Heikki Palm

Kati Partanen

Raine Vairimaa

Päivi Huotari
toimitusjohtaja

Suoritetusta tilintarkastuksesta olemme tänään antaneet kertomuksen.

Espoossa 23. päivänä maaliskuuta 2012

Harri Pärssinen, KHT

Pekka Hietala, KHT

Luettelo kirjanpitokirjoista

Tasekirja	Sidottuna asiakirjana	10 vuotta tilikauden päättymisestä
Tase-erittelyt ja liitetietojen erittelyt	Asiakirjana	10 vuotta tilikauden päättymisestä
Pääkirja	DVD- levyllä	10 vuotta tilikauden päättymisestä
Päiväkirja	DVD- levyllä	10 vuotta tilikauden päättymisestä
Kassakladi	DVD- levyllä	10 vuotta tilikauden päättymisestä
Pankkien tiliotteet	DVD- levyllä	6 vuotta tilikauden päättymisestä
Ostoreskontra	DVD- levyllä	6 vuotta tilikauden päättymisestä
Ostolaskut	DVD- levyllä	6 vuotta tilikauden päättymisestä
Matkalaskut	DVD- levyllä	6 vuotta tilikauden päättymisestä
Myyntireskontra	DVD- levyllä	6 vuotta tilikauden päättymisestä
Palkkakirjanpito	DVD- levyllä	50 vuotta tilikauden päättymisestä
Muu tositeaineisto	Paperiversiona	6 vuotta tilikauden päättymisestä

Tositelajit on luetteloitu tilinpäätöksen tase-erittelyissä.

Kirjanpitoaineisto säilytetään Melan arkistossa Kiinteistö Oy Metsätapiolan tiloissa Espoossa. DVD-tallenteet säilytetään tämän lisäksi Helsingin OP Pankissa.

Tilintarkastuskertomus

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen valtuuskunnan kevätkokoukselle

Olemme tilintarkastaneet Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.–31.12.2011. Tilinpäätös sisältää taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Hallituksen ja toimitusjohtajan vastuu

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että ne antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti. Hallitus vastaa kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja toimitusjohtaja siitä, että kirjanpito on lainmukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Velvollisuutenamme on antaa suorittamamme tilintarkastuksen perusteella lausunto tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. Tilintarkastuslaki edellyttää, että noudatamme ammattieettisiä periaatteita. Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää, että suunnittelemme ja suoritamme tilintarkastuksen hankkiaksemme kohtuullisen varmuuden siitä, onko tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa olennaista virheellisyttä, ja siitä, ovatko hallituksen jäsenet tai toimitusjohtaja syyllistyneet tekoon tai laiminlyöntiin, josta saattaa seurata vahingonkorvausvelvollisuus Maatalousyrittäjien eläkelaitosta kohtaan, taikka rikkoneet maatalousyrittäjien eläkelakia tai Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen ohjesäännöstä annettua asetusta.

Tilintarkastukseen kuuluu toimenpiteitä tilintarkastusevidenssin hankkimiseksi tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sisältyvistä luvuista ja niissä esitettävistä muista tiedoista. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan, johon kuuluu väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riskien arvioiminen. Näitä riskejä arvioidessaan tilintarkastaja ottaa huomioon sisäisen valvonnan, joka on eläkelaitoksessa merkityksellistä oikeat ja riittävät tiedot antavan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisen kannalta. Tilintarkastaja arvioi sisäistä valvontaa pystyäkseen suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta ei siinä tarkoituksessa, että hän antaisi lausunnon eläkelaitoksen sisäisen valvonnan tehokkuudesta. Tilintarkastukseen kuuluu myös sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuuden, toimivan johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden kohtuullisuuden sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yleisen esittämistavan arvioiminen.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Lausunto

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot eläkelaitoksen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia.

Espoossa 23. maaliskuuta 2012

Harri Pärssinen
KHT

Pekka Hietala
KHT